

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

LIETUVOS RAŠYTOJŲ SAJUNGA

2013-11-03

PARTNERIAI

Pagrindinis ir svarbiausias Lietuvos rašytojų sąjungos partneris – Lietuvos visuomenė. Lietuvos rašytojai ne tik tenkina estetinius visuomenės poreikius, atspindi lūkesčius, kritikuoja negeroves, bet, atsiradus būtinybei, tampa pilietinės visuomenės balsu, kovotojais už minties bei žodžio laisvę, žmogaus teises. Tarp rašytojų visais laikais randasi asmenybių, į kurias kritiniu tautai bei valstybei momentu, krypsta visuomenės akys. Ne visada rašytojai veikia instituciškai – neretai pavieniui, nepaisant institucijų. Ir vis dėlto – Lietuvos rašytojų sąjungos rūmai K. Sirvydo g. 6, Vilniuje, buvo ta vieta, kur būrėsi ir posėdžiavo pirmieji Sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai 1988 – 1989 metais. Lietuvos rašytojų bendruomenė (bei juos jungianti institucija – Lietuvos rašytojų sąjunga) buvo vieni aktyviausių iniciatorių Nepriklausomybei iškovoti.

Lietuvos rašytojų sąjungos (LRS) veiklą iš dalies remia Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija (KM). Parama skiriama pagrindinei veiklos programai, tradiciniam „Poezijos pavasario“ festivaliui bei, per Kultūros rėmimo fondą, keletui (6-8) projektų kasmet, per knygų leidybos programą ir kt.

LRS veikla yra labai plati ir įvairialypė. LRS yra Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos – kasmet išleidžiančios daugiausia – per 30 – originaliosios lietuvių autorių knygų – steigėja. LRS padalinys „Rašytojų klubas“ kasmet organizuoja tarptautinį festivalį „Poezijos pavasaris“, kuris yra vienas seniausiai veikiančių literatūros festivalių Europoje (kitąmet, 2014 m. jis vyks 50-tą kartą) bei vienas didžiausių pagal renginių skaičių – per 120 poezijos skaitymų visoje Lietuvoje bei užsienio šalyse (tarp jų – Vokietijoje, Airijoje, Šveicarijoje, Lenkijoje ir kitur); dar apie 150 renginių – susitikimų su skaitytojais organizuojama pagal įvairias programas. Verta pažymėti, kad visi „Rašytojų klubo“ organizuojami renginiai yra nemokami, literatūros vakaruose nuolat kviečiami pagroti įvairių stilių ir muzikos rūšių atlikėjai – nuo bardų iki kamerinės muzikos ar džiaz kolektyvų. „Rašytojų klubo“ patalpose (K. Sirvydo g. 6, Vilnius), kurio salėje yra 100 sėdimų vietų, kasmet eksponuojama 20 – 30 tapybos, grafikos, fotografijos parodų. Daugiau nei į pusę literatūros vakarų ateina keliomis dešimtėmis literatūros mylėtojų daugiau, nei talpina salė, lankytojai – pačių įvairiausių amžiaus grupių.

LRS yra steigėjas bei leidėjas: mėnraščio „Metai“, savaitraščių „Literatūra ir menas“ bei „Nemunas“ (LRS Kauno skyriaus), interneto svetainės www.rasytojai.lt, du kartus

per metus išeinančių žurnalų „the Vilnius review“ ir „Vilnius“ (rusų kalba); LRS Klaipėdos skyrius kasmet leidžia almanachą „Baltija“; nuo 2012 metų VŠĮ „Rašytojų sąjungos fondas“ perėmė almanacho „Poezijos pavasaris“ leidybą. Mūsų mėnraštis ir savaitraščiai sunkiausius laikus pergyveno, šiuo metu jų tiražai kyla, per Lietuvos meno kūrėjų asociacijos (LMKA) inicijuotą projektą „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“ (AKIM), „Metai“ ir „Literatūra ir menas“ buvo užprenumeruota keliems šimtams mokyklų, šių kultūros leidinių straipsnių bei kūrybos publikacijų galima rasti internete svetainėse www.tekstai.lt bei www.literaturairmenas.lt

Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos (URM) programa „Lietuvos vystomasis bendradarbiavimas“, LRS kasmet (nuo 2007 metų) organizuoja vertimų plenerus su rašytojais iš Baltarusijos, Ukrainos ir Gruzijos. Pastaraisiais metais, sujungus projektus su „Magnus Ducatus Poesis“ festivaliu, 2012-ųjų ir 2013-ųjų metų vertimų pleneras bei konferencija rengiami Lucke, Ukrainoje. Dalyvių geografija pasipildė rašytojais iš Latvijos, Lenkijos, Moldovos. Verta paminėti, kad į šiuos plenerus kviečiami ir į šiuos projektus įtraukiami dailininkai ir muzikai.

LRS glaudžiausi ryšiai sieja su Lietuvos literatūros vertėjų sąjunga (LLVS), nes kelios dešimtys aktyvių rašytojų – vertėjų yra šių abiejų sąjungų nariai ir dalyvauja kuriant gyvybingą šiuolaikinės literatūros lauką Lietuvoje – veikiama išvien palaikant ryšius su regionais, savivaldybėmis, rengiant literatūros vakarus, minėjimus, steigiant premijas, jas ekspertuojant, rašant recenzijas kultūrinėje spaudoje, garsinant tai, kas vertingiausia šiuolaikinėje grožinėje lietuvių raštijoje (originaliojoje bei verstinėje literatūroje), apžvelgiant renginius bei nušviečiant literatūros procesą visuomenei.

Ne mažiau svarbus LRS partneris – Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas (LLTI), kurio nemaža dalis literatūros mokslininkų bei profesionalių kritikų yra LRS nariai. Bendradarbiaujant su šia akademinė institucija, rengiami Lietuvių literatūros klasikų minėjimai, užsiimama literatūros įprasminimu bei sklaida ne tik akademinėje spaudoje – literatūros mokslininkai dažnai lydi rašytojus vykstant į susitikimus su skaitytojais Lietuvos miestuose ir provincijoje.

Lietuvos leidėjų asociacija (LLA) ne pirmus metus inicijuoja diskusijas apie elektroninės leidybos problemas, autorių teises, literatūros paveldo skaitmenizavimą bei dabar kuriantiems autoriams atsirandančius naujus iššūkius – piratavimą ir kt. LRS bei LLVS nariai dalyvauja aptariant šiuos iššūkius, informuoja apie tai savo organizacijų narius bei visuomenę, bando atkreipti kultūros politiką Lietuvoje formuojančių valstybės tarnautojų bei institucijų dėmesį į aktualius klausimus.

Visi šie klausimai pastaruosius keletą metų akcentuojami European Writers' Council (EWC, būstinė – Briuselyje, Belgijoje) – pagrindinės Europos rašytojų sąjungas vienijančios organizacijos – veikloje. EWC užsiima lobistine veikla Europos Parlamente, Europos Ministrų Taryboje ir kt. institucijose – stengiamasi atkreipti dėmesį į Europos kūrėjams opiausius klausimus, siūlyti įstatymų pataisas, ginančias autorių teises – gyvuosius kūrėjus bei teisių į jų kūrinius paveldėtojus. Šalia su naujosiomis skaitmeninėmis technologijomis iškilusių problemų, EWC užsiima ir kultūrinių mainų skatinimu bei literatūros sklaida. Kas tris metus EWC skiria Europos literatūrinę premiją vienam Lietuvos rašytojui, vertinimo narius skiria LRS ir LLA.

Viena svarbiausių LRS partnerių organizuojant lietuvių literatūros pristatymus didžiausiose Europos Lietuviškos knygos (Books from Lithuania). Šiuo metu ši itin sėkmingai iki 2009 metų veikusi įstaiga yra reorganizuota, jos funkcijos perduotos Tarptautinių kultūros programų centrui „Koperator“, kuriame Lietuviškų knygų tęstinumą palaiko iniciatyvios darbuotojos, išsaugojusios sėkmingai išpopuliarintą ir užsienyje literatūros mylėtojų atpažįstamą ženklą – „Books from Lithuania“. LRS, turėdama ribotus personalo išteklius, itin pasigenda šios įstaigos novatoriškumo, veržlumo eksportuojant lietuvių raštiją į užsienį. Lietuviškų knygų kontaktų dėka, keletą metų vyko tarptautinės rašytojų ir vertėjų dirbtuvės Druskininkuose, bendradarbiaujant su Literature Across Frontiers (Literatūra be sienų).

Lietuvos PEN centrui (tarptautinei organizacijai, vienijančiai rašytojus kovojančius už minties ir žodžio laisvę visame pasaulyje) priklausantys rašytojai, praktiškai visi yra LRS nariai, šios organizacijos būstine yra LRS patalpose. Lietuvos PEN posėdžiuose reaguoja į padėtį karštuosiuose pasaulio taškuose, bet ir į visuomenės įtampas kylančias šalia mūsų. 2011 metais, kai buvo juntama įtampa Lietuvos – Lenkijos santykiuose, Lietuvos PEN centro kvietimu Vilniuje lankėsi Lenkijos PEN centro nariai – rašytojai ir intelektualai. Buvo lankomasi pas ministrą pirmininką, diskutuojama aktualiais klausimais, išsipareigota išleisti šiuolaikinės lietuvių poezijos dvitomį lenkų kalba.

LRS ryšiai su Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) nėra tokie, kokių pageidautų abi pusės. Iniciatyvų užmegzti glaudesnius santykius būta, jų yra ir dabar, tačiau jos netampa konkrečiais darbais, veikla. ŠMM puikiai vertina LRS veiklą ir projektus, per kuriuos gambiausieji filologinės pakraipos moksleiviai turi galimybę kasmet dalyvauti tradicinėse kūrybinėse dirbtuvėse „Vasaros akademija“ ir „Rudens akademija“. Du kartus per metus 15 – 20 perspektyvių kuriančių mokinių gauna galimybę savaitę Nidoje arba Palangoje bendrauti su iškiliausiais šiuolaikiniais lietuvių literatūros kūrėjais bei kritikais. ŠMM, suprasdama šių projektų reikšmę bei puikius rezultatus, yra išreiškusi ketinimą paremti šią LRS veiklos sritį – kad kuo daugiau kuriančio jaunimo galėtų dalyvauti šiose akademijose, – tačiau kol kas tik ketinimais apsiribota. Verta pažymėti, kad LRS nariai gambiausius jaunus rašančius žmones pastebi, globoja, konsultuoja nuo mokyklinio amžiaus, nuo dalyvavimo Mokinių filologų konkursuose iki pirmosios knygos išleidimo (kurio konkursus kasmet skelbia Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla).

LMKA organizuotas projektas AKIM parodė, kad rašytojai, LRS nariai, yra vieni laukiamiausių menininkų Lietuvos mokyklose. Vertėtų dėti visas pastangas, kad šis projektas nenutrūktų. Sudėtinga būtų išskirti, su kuriomis bibliotekomis, su kuriais muziejais, su kurių rajonų švietimo bei kultūros skyriais LRS – kaip institucija arba pavieniai rašytojai – nebūtų bendradarbiavę per pastaruosius 20 metų. LRS „Rašytojų klubas“ vykdydamas įvairius projektus rengia 150 literatūros vakarų, dar apie 120 poezijos skaitymų vyksta „Poezijos pavasario“ rėmuose – daugiau nei pusė šių renginių vyksta už Vilniaus ribų. Dar kelias dešimtis autorių susitikimų su skaitytojais organizuoja LRS leidykla; neturime statistikos, kiek knygų pristatymų su autoriais, LRS nariais, organizuoja kitos leidyklos – aišku, kad jų skaičius nėra mažas. Taip pat sudėtinga apskaičiuoti, kiek vykdydamos įvairius projektus, kasmet rašytojų į renginius pasikviečia provincijos bibliotekos, muziejai bei bendruomenių centrai, kur ypač laukiami ir dažnai kviečiami į susitikimus iš jų krašto kilę autoriai.

Apibendrinant galima teigti, kad LRS nariai – rašytojai, kritikai, vertėjai ir literatūros mokslininkai – yra laukiami visoje Lietuvoje, kiekvieną savaitę įvairiausiuose šalies kampeliuose vyksta susitikimai su rašytinio meno kūrėjais – nebūtinai akcentuojant, kad jie yra LRS nariai.

TARPTAUTINIAI RYŠIAI

LRS ir LLVS priklauso tarptautinei Šiaurės Europos šalių rašytojų bei vertėjų kūrybines organizacijas vienijančiai organizacijai – Baltic Writers' Council (BWC) (būstinė – Gotlando saloje, Visbyje, Švedijoje), kuri yra – svarbiausia Europos rašytojų sąjungas vienijanti organizacija. EWC užsiima lobistine veikla Europos Parlamente, Europos Ministrų Taryboje ir kt. institucijose – stengiamasi atkreipti dėmesį į Europos kūrėjams opiausius klausimus, siūlyti įstatymų pataisas, ginančias autorių teises – gyvuosius kūrėjus bei teisių į jų kūrinius paveldėtojus. Šalia su naujosiomis skaitmeninėmis technologijomis iškilusių problemų, EWC užsiima ir kultūrinių mainų skatinimu bei literatūros sklaida.

LRS aktyviai dalyvauja Baltic Writers' Council (BWC) (būstinė – Gotlando saloje, Visbyje, Švedijoje) veikloje. Bendradarbiaujant su šia organizacija šiemet (2013 m. rudenį) Vilniuje (kartu su LLVS) organizuojama tarptautinė konferencija iš serijos „Baltic meetings“ tema „Dvi Europos tapatybės“, kurioje dalyvaus intelektualai iš Šiaurės šalių, o taip pat iš Baltarusijos; numatoma 2 dienų išvyka į Minską.

LRS formaliai yra Three Seas Writers' and Translators' Council (būstinė – Rode, Graikijoje) narė, tačiau pastaraisiais metais dėl lėšų stokos delegatų į šios organizacijos suvažiavimus nesiunčia (iš dalies veikla šioje organizacijoje suspenduota dar ir todėl, kad pačios šios organizacijos valdybos nariai deklaruoja veiklos sąstingį – labiausiai įtakotą ekonominės krizės Pietų Europos regione). Turėdama techninę bazę – rezidencijas ir kt. – LRS pati galėtų tapti iniciatore ir centru bendradarbiaujant Baltijos jūros regiono rašytojams su Juodosios ir Adrijos (Viduržemio) jūrų šalių rašytojais – glaudūs LRS ryšiai su Gruzijos, Ukrainos bei Slovėnijos rašytojų organizacijomis pasitelktų tampant galimu tarpregioninio bendradarbiavimo centru.

INFRASTRUKTŪRA

LRS turi poilsiavietę Nidoje (seniau vadinosi „Urbo kalnas“, naujieji nuomininkai pervadino į „Plunksną). Šio statinių komplekso būklė yra avarinė, kritinė. LRS daug metų ieško investuotojo, dabartiniai nuomininkai išreiškė ketinimus renovuoti objektą ir paversti jį visus metus veikiančia poilsiavieta – SPA centru. Yra sutarta, kad vienas korpusas būtų pritaikytas rašytojų ir vertėjų rezidencijai. Kol kas jų projekto išpildymas juda lėtai, tačiau teisiniu būdu išsprendus ginčus su rekonstrukcijos projektui besipriešinančiu Neringos nacionaliniu parku, yra vilčių, kad reikalai gali pajudėti.

Nėra apsispręsta, ar LRS nori turėti Rašytojų ir vertėjų namus būtent ten – ir dėl geografinės padėties, ir dėl per artimos kaimynystės su poilsiautojais. Nėra iki galo aišku, ar investuotojams pavyks įgyvendinti savo planus. Vis dėlto jiems pasitraukus, LRS liktų dar keblesnėje situacijoje. Tektų viską pradėti iš pradžių, tai užsitęstų, pastatai ir komunikacijos dar labiau susidėvėtų, patirtume dar daugiau nuostolių.

Žvelgiant į perspektyvą – objekte ploto yra pakankamai, tad šalia galėtų įsikurti įvairių sričių menininkai, LRS kviestų visas kūrybines sąjungas ieškoti būdų kaip paversti šį objektą veikiančia kūrybine rezidencija. Kol kas tikimasi, kad į šį objektą pritrauks investicijų dabartinis objekto operatorius.

LRS priklauso 18 numerių viešbutis „Diemedis“ Palangoje, S. Daukanto g. 11. Prieš dešimtmetį į visišką griuvėnų investavo vietos verslininkai, todėl dar bent 15 metų šis objektas priklausys jiems už simbolinę nuomos mokesčių LRS, bei teisę LRS nariams ten apsistoti už mažesnę kainą. Ne sezono metu viešbutyje LRS organizuoja vertimų plenerus, mokinių kūrybines dirbtuves. Birželio – rugsėjo mėnesiais šis objektas kūrybine rezidencija būti netiktų dėl per didelio triukšmo (50 m. nuo J. Basanavičiaus g.).

Prieš keletą metų LRS testamentu, pagal išėivijos rašytojo ir kultūros veikėjo Stasio Santvaro valią, paveldėjo 2 žemės sklypus Palangos miesto teritorijoje: pirmasis – 2 hektarų dydžio; antrasis – 20 arų. Ekonominės krizės metu investuotojo paieškos buvo bergždžios, šiuo metu LRS valdybos sudaryta darbo grupė veda derybas su potencialiais investuotojais.

Pirminis variantas buvo – už tą 2 hektarų žemės ploto perdavimą investuotojo žinion, prašyta mainais 20 arų dydžio sklype pastatyti mažiausiai 10 numerių kūrybinių rezidencijų pastatą (su visa tam reikalinga įranga bei infrastruktūra). Vėliau derybų sąlygos šiek tiek keitėsi. Kol kas jokia konkreti sutartis pasirašyta nėra. Sunku prognozuoti, kada pavyks visa tai įgyvendinti.

Rezidencijų poreikis yra itin didelis, šis klausimas LRS yra gana skausmingas. Būdami bene vieninteliai Europoje neturintys rašytojų bei vertėjų rezidencijų, prarandame galimybes kviešti vertėjus iš lietuvių ir kitas kalbas, aktyviau prisidėti prie lietuvių literatūros – ir kultūros – sklaidos pasaulyje, prie Lietuvos įvaizdžio gerinimo. Neturėdami tam pritaikytos infrastruktūros, negalime bendradarbiauti su kaimyninių šalių – Lenkijos, Vokietijos, Estijos, Suomijos ir kt – kūrybinėmis rezidencijomis. Kol kas mūsų rašytojus pasikviečia (po keletą per metus) Ventspilio (Latvija) ir Visbio (Švedija) – be atlygio iš mūsų pusės – kūrybinės rašytojų ir vertėjų rezidencijos.

Ilgametė praktika rodo, kad dauguma reziduojančių užsienio rašytojų grįžę reklamuoja šalį, kurioje viešėjo, taip pritraukdami turistus į tą šalį, gerina jos įvaizdį. Visoje Europoje vyksta aktyvūs kultūriniai mainai, menininkai – ypač rašytojai – cirkuliuoja po visą kontinentą. Tol, kol Lietuva yra iškritusi iš kultūrinių mainų žemėlapiu, kol esame pasyvioje nuošalėje, tol kasmet prarandame galimybę verbuoti geros valios ambasadorius, kurie plačiai – savo skaitytojams – per kūrinius, per esė, dienoraščius, kelionių parašymus – skleis geras žinias apie mūsų šalį.

Kita vertus – patys negalime savo produktyviausiems kūrėjams sudaryti sąlygas realizuoti savo kūrybinius sumanymus, plėsti savo organizacijos projektų skaičių, prisidėti prie guvesnio kultūrinio gyvenimo šalies viduje.

Dabartinė LRS valdyba puoselėja viziją įrengti nedidelę rezidenciją Vilniuje, LRS patalpose, K. Sirvydo g. 6, šiauriniame korpuse, (kur šiuo metu įsikūrusios LRS leidykla ir „Metų“ redakcija) kuriame nėra išlikusių jokių kultūriniam paveldui

būdingų detalių. Pritraukus investicijas, būtų sutvarkyta avarinė šio korpuso būklė, įrengti keli viešbučio – rezidencijų numeriai, kurie pasitarnautų priimant užsienio svečius, atvykstančius į festivalius, arba, išrūpinus stipendijų lietuvių literatūros vertimams į kitas kalbas, pasikviečiant vertėjus ir suteikiant jiems geras darbo sąlygas.

Rezidencijų veikla

LRS veikla yra įvairialypė ir visokeriopa; tarp mūsų organizacijos narių yra ir tradicionalistų, ir avangardistų – tad ir knygos, renginiai, skaitymai, projektai yra labai plačiam auditorijos spektrui. „Rašytojų klubas“ su projektu „Ateinantieji“ kasmet pristato publikai (ne tik Vilniaus) ir tuos jaunuosius kūrėjus, kurie nėra LRS nariai, ir tuos, kurie nėra išleidę knygų. Įvairiems jaunujų rašytojų būreliams iš VU ar LEU skiriamos patalpos kūrybinėms dirbtuvėms bei susibūrimams. Šiuo metu ir į „Poezijos pavasario“ programą patenka studentų inicijuoti renginiai, įnešantys naujumo į festivalio kontekstą.

LRS, turėdama rezidencijas, galėtų aktyviau plėtoti idėjų kaitą tarp kartų, kviestis jaunuosius kūrėjus iš užsienio.

Lietuvos rašytojų sąjungos (LRS) rezidencijų programų vizijos Vilniuje ir Nidoje

Rezidencijos Vilniuje idėjinės kryptys

LRS rezidencija; galimi pavadinimai „Dialogo centras (namai)“ ; „Tapatybės centras/namai) ir kt.

Reikalinga: rezidencijų įrengimas projektų dalyvių apgyvendinimui, turimų LRS patalpų pritaikymas projektų įgyvendinimui ir kitai veiklai, baldai, organizacinė technika, projektinis finansavimas;

I. Jaunujų rašytojų inkubatorius - „Nuo jaunujų filologų iki pirmųjų knygų“

Lietuvos rašytojų sąjunga – kaip institucija – bei paskiri jos nariai turi patirties bendraujant su jaunaisiais kūrėjais: leidžiamos pirmos knygos, LRS leidiniuose yra nišos pradedantiesiems publikuoti, rengiami jaunujų literatūrų kūrybos vakarai (programa „Ateinantys“, Poezijos pavasaris ir kt.), organizuojamos vasaros ir rudens akademijos perspektyviausiems rašantiems mokiniams, vyksta formalus ir neformalus bendravimas tarp jaunujų kūrėjų ir patyrusiųjų LRS narių. Nuveikiama daug, bet trūksta vientisumo, sistemiškumo, programų finansavimo užtikrintumo. Galų gale – informacinio centro, visos šios veiklos koordinavimo, glaudesnio bendradarbiavimo su Švietimo ir mokslo ministerija (ketinimų bendradarbiauti iš ŠMM sulaukiame nuolat, bet reali veikla išlieka minimali, apsiriboja rašytojų eksportavimu filologų konkursuose).

Jaunujų rašytojų inkubatorius – paskaitos, kūrybinės ir vertimų dirbtuvės, konsultacijos ir kita.

Nauda/ perspektyvos: pastebima, kad krinta Lietuvos mokinių raštingumas, viešojoje

erdvėje/ medijose ima trūkti raštingų žmonių; tikime, kad rašytojų ir jaunųjų filologų bendradarbiavimas, globa padės daugeliui gabių jaunuolių apsispręsti rinktis filologo profesiją, lavinti įgūdžius, tapti pozityviais Lietuvos viešosios erdvės dalyviais, rašytojais, žurnalistais, kritikais, analitikais, vertėjais, redaktorais, leidėjais ir kt.

II. Tarptautinė rašytojų rezidencija „Europos kryžkelė“

LRS turi užmezgusi glaudžius ryšius su kaimyninių šalių (Lenkijos, Latvijos, Baltarusijos, Rusijos) rašytojų organizacijomis, URM Vystomojo bendradarbiavimo programoms remiant aktyviai bendradarbiauja su Ukrainos ir Gruzijos rašytojais, kūrybinėmis organizacijomis. Vis dažniau į konferencijas ir kūrybines dirbtuves kviečiami rašytojai iš Moldovos, norą su LRS bendradarbiauti yra išreiškę Armėnijos, Azerbaidžano rašytojai – kol kas negalime plėsti veiklų dėl riboto finansavimo. Švedijoje veikianti įtakingiausia Šiaurės Europos rašytojų organizacija Baltijos rašytojų taryba (Baltic Writers' Council), kuriai du dešimtmečius priklauso ir LRS, vertina mūsų patirtį, gebėjimus bendrauti su Rytų Europos šalių rašytojais, kūrybinėmis organizacijomis, suburti juos, siūlo rengti Vilniuje tarptautinių konferencijų ciklą „Dvi Europos tapatybės“.

Lietuva, Vilnius turi visas sąlygas tapti konferencijų, bendradarbiavimo centru tarp Šiaurės – Vidurio – Rytų Europos regionų – ir dėl palankios geografinės padėties, ir dėl svarbiausių šiame regione kalbų mokėjimo (anglų, rusų, lenkų), ir dėl mentaliteto pažinimo, o taipogi – ir dėl istorinių sąsajų.

LRS, turėdama rezidenciją tarptautiniams projektams vykdyti, prisidėtų prie šalies turizmo sektoriaus skatinimo, Lietuvos įvaizdžio, žinomumo/ matomumo gerinimo, išnaudotų lyderystės potencialą ir kt.

III. „Tapatybės centras“

Sieksime, kad LRS taptų idėjų generatoriumi, civilizuotų diskusijų centru, valstybės (ir tautos) prioritetų įvardijimu. Rašytojų potencialas neišnaudojamas svarstant esminius valstybei klausimus, sprendžiant konfliktus, reaguojant į grėsmes.

Dialogų ir ryšių kryptys: švietimas, kultūros politika (ir geopolitika), tautinės mažumos, regionai, išeivija, paveldas, lituanistika, baltistika etc. Projektai su Vilnijos kraštu ir pan.

Specifiniai projektai tapatybei aktualizuoti, taikaus bendrabūvio kūrimui, ryšio, dialogo palaikymas.

Pavyzdys – kultūrų dialogo centras „Pogranicze“ Seinuose, gana sėkmingai mezgantis kultūrinį bendradarbiavimą tarp lenkų ir lietuvių, pozityviai pristatantis Seinų krašto kultūrinį paveldą ir šiuo metu ten gyvuojantį multikultūralizmą visai Lenkijai ir Europai.

IV. Lietuvių literatūros eksportas į Lietuvą ir pasaulį

A. Lietuvai

Informacijos pertekliaus laikais didėja siena tarp rašytojų ir potencialių skaitytojų. Reikia surasti būdų, kad rašytojai būtų matomesni visuomenėje, suteikti besidomintiems galimybių daugiau bendrauti su autoriais.

Viena iš formų – atviroji rezidencija.

Vienas galimų projektų „Knygos gimimas“: iš regiono ar kt. su rankraščiu atvykęs autorius gyvena mėnesį rezidencijoje, dirba su redaktorais, knygos dailininku ir kt., tuo pat metu suteikiama galimybė moksleiviams/ studentams/ skaitytojams stebėti šį procesą betarpiškai – kūrybinių dirbtuvių, pokalbių su autoriumi ir leidėjais metu. Pageidaujantieji turėtų galimybę stebėti procesą kaip rankraštis tampa knyga.

B. Pasauliui

Turėdami rezidencijas, galėtume pasikviesti lietuvių literatūros vertėjus į kitas kalbas, suteikti geresnes sąlygas produktyviau dirbti, susitikti su verčiamų kūrinių autoriais.

Kviestis žymius pasaulio rašytojus reziduoti į Lietuvą (pavyzdžiui, nurodant sąlygą, kad buvimo metu svečias sukurs esė ar reportažą lietuviška/ vilnietiška tematika ir publikuos savo šalyje).

Prisidėti atkuriant „Lietuviškas knygas“ (galbūt – suteikti patalpas renovuotose LRS patalpose) ir kuo glaudžiau bendradarbiauti ieškant būdų pristatyti lietuvių literatūrą pasauliui.

Pastaba. Lietuvos rašytojų sąjunga – personalas, valdyba ir absoliuti dauguma apklaustų rašytojų – yra išreiškę pritarimą resursais dalintis su Lietuvos literatūros vertėjų sąjunga, kurti bendrus projektus, kiek įmanoma remti jų iniciatyvas ir veiklą – suvokiant bendrą tikslą – visuomenės švietimą, literatūros populiarinimą.

V. Savišvieta, suaugusiųjų švietimas

A. Kūrybinio rašymo kursai – pasaulyje daugybė rašytojų užsidirba teikdami šias visuomenei naudingas paslaugas. Būtina skatinti šią veiklą, sukurti metodiką, suburti lektorių ratą.

Apskritojo stalo renginiai – rašytojai, literatūros mokslininkai, pedagogai, būsimieji pedagogai (lituanistai). Šiuolaikinės literatūros pristatymo mokiniams strategijų kūrimas. Naujų būdų kalbėti apie literatūrą ieškojimas. Susikalbėjimo būtinumas. Ignoravimo šalinimas.

B. Teisinis, organizacinis ir kt rašytojų informavimas per www.rasytojai.lt Duomenų kaupimas ir viešinimas.

verslumo skatinimo programos. ant projektus ir pan.

Elektroninė leidyba – skatinimas ir apsauga.

Rezidencijos Nidoje idėjinės kryptys

Orientacija į regionus. Mažinti atskirtį, aktyvinti kultūrinį gyvenimą už didmiesčių

ribų.

Gavusieji stipendijas reziduoti Nidoje išsipareigotų aplankyti bent 2 kultūrinės įstaigas (bibliotekas, kultūros namus, bendruomenių centrus) provincijoje. Surengtume kūrybinius vakarus, skaitymus, diskusijas.

Susitikimai, kūrybinės dirbtuvės su LRS organizuojamų rudens ir vasaros akademijų dalyviais.

Interneto svetainė: www.rasytojai.lt

L.e.p. pirmininkė: Birutė Jonuškaitė (Biruta Augustinienė)